

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร

THE DEVELOPMENT OF TRAINING COURSES TO ENHANCE THE NEW ENTREPRENEUR IN VOCATIONAL BUSINESS INCUBATOR ONE STOP SERVICE CENTER

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ: 17 พฤษภาคม 2564

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 20 พฤษภาคม 2564

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 16 มิถุนายน 2564

อรัทัย โยธินรุ่งเรือง สุดสงวน*

ORATHAI YOTHINRUNGRUEANG SUDSANGUAN

สุเมธ งามนกนก*

SUMET NGAMKANOK

สมพงษ์ ปันหูน**

SOMPONG PANHOON

บทคัดย่อ

การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมมีกระบวนการ พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนั้นมีกระบวนการ 4 ขั้นตอน 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม โดยการสำรวจความต้องการจำเป็นของผู้ที่จะประกอบการทางธุรกิจในด้านต่าง ๆ จึงนำมาเป็นหัวข้อในการจัดทำหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ทดลองกับนักเรียน นักศึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่เพื่อหาประสิทธิภาพ และ4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร ระหว่างการใช้หลักสูตรอบรม ผู้วิจัยหาประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) การติดตามการใช้หลักสูตรฝึกอบรม และสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าอบรม จำนวน 30 คน ประสิทธิภาพกระบวนการและประสิทธิภาพผลลัพธ์ของหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 80.46/80.11 ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก จากการติดตามผลหลังการฝึกอบรม มีคะแนนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยหลังจากสิ้นสุดการฝึกอบรม ซึ่งเห็นว่าผู้ผ่านการฝึกอบรมมีความคงทนในการเรียนรู้ แสดงว่าหลักสูตรที่ใช้สามารถพัฒนาผู้เข้ารับการอบรมได้จริง

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม, ผู้ประกอบการใหม่, ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

* ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Corresponding author. e-Mail: orathaiys@gmail.com

** ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ABSTRACT

A training program has 4 processes to develop in a training course. There were follows: 1) background information; 2) training course by surveying the needs of entrepreneurs in various fields, find efficacy; and 4) evaluation and improvement of training course.

The researcher investigated Efficiency of Process (E_1), and Efficiency of Product (E_2) monitoring the training program usage and questioned satisfaction of 30 participants. The training course has an efficiency (E_1/E_2) is 80.65/80.11. The participants had overall satisfaction with the new entrepreneur training program at high level from the follow-up, which is a slight increase. The training which sees the trainee's durability in learning showed that the curriculum used to actually develop the trainees.

Keywords: training course, new entrepreneur, vocational business incubator center.

บทนำ

ผู้ประกอบการเป็นบุคคลที่มีความคิดที่จะดำเนินธุรกิจโดยทำการสร้างธุรกิจขึ้นมา และคอยปรับระดับประกอบให้ธุรกิจที่ก่อตั้งขึ้นมานั้นมีการเจริญเติบโต โดยยอมรับความเสี่ยงต่าง ๆ เพื่อหวังผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจนั้น ดังนั้นจึงเป็นบุคคลที่ก่อให้เกิดความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการอยู่ดีกินดีแก่บุคคลอื่น เป็นผู้แสวงหาแนวทางที่ดีที่สุดที่จะนำทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์สูงสุด มีการสร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างความพอใจให้เกิดขึ้น โดยผู้ประกอบการ ควรมีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 1) มีบุคลิกภาพส่วนตัวที่ดี 2) มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อลูกค้า และมีความรู้เกี่ยวกับลูกค้าเป็นอย่างดี 3) มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อแหล่งชุมชนที่กิจการตั้งอยู่ 4) มีจรรยาบรรณทางธุรกิจและความรับผิดชอบต่อสังคม 5) ปฏิบัติตามกฎหมายของทางราชการ 6) มีความเต็มใจในการดำเนินงานตามกฎหมายของกิจการ (ชนินทร์ ชุนหพันธ์, 2541) ดังนั้น ก่อนเริ่มต้นทำธุรกิจในการเป็นผู้ประกอบการ จึงควรมีการเตรียมความพร้อมเพื่อให้มีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ อันจะสามารถนำไปสู่การทำธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ สามารถสร้างเงิน สร้างรายได้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ปัญหาของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่สำคัญ คือ 1) มีข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งทุน ซึ่งส่งผลกระทบต่อขยายกิจการ 2) ขาดความรู้ด้านการตลาด ซึ่งสำคัญมาก เพราะจะเป็นเรื่องของการหาช่องทางการจำหน่ายสินค้า โดยเฉพาะการทำตลาดในต่างประเทศ 3) ไม่มีระบบบริหารจัดการที่ดี เกิดจากการบริหารแบบทำไป แก้ไป ไม่มีระบบ ส่งผลให้ธุรกิจไม่สามารถก้าวผ่านปัญหาต่าง ๆ ได้ (ไทยรัฐออนไลน์, ออนไลน์, 2560) โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการประกอบธุรกิจของตนเอง และยังไม่สามารถเป็นผู้ประกอบการได้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อการศึกษาขึ้นในทุก ๆ สถานศึกษา รัฐในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาขีดความสามารถของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปที่สนใจ ให้สามารถนำความรู้ ทักษะวิชาชีพ เพื่อสร้างเสริม ประสิทธิภาพเชิงพาณิชย์ ให้มีความพร้อมที่จะเริ่มประกอบธุรกิจของตนเอง หรือพัฒนาต่อยอดธุรกิจเดิมได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน (สำนักงาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557) และปัจจุบันได้ขยายการดำเนินงานไปสู่สถานศึกษาเอกชน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอีกด้วย

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่ในการสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร เพื่อให้สามารถจัดการฝึกอบรม และบ่มเพาะผู้ประกอบการใหม่ให้มีศักยภาพในการประกอบธุรกิจ ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ เพื่อนำไปปรับใช้ในการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการพัฒนาผู้เรียน และผู้ที่สนใจเพื่อให้มีความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างตรวจสอบคุณภาพ และศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร

วิธีการดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (research and development) มีขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็น ตอนนี้เป็นการจัดเตรียมเพื่อกำหนดข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น และต้องการในการสร้างหลักสูตร โดยมี 3 ส่วน ส่วนที่ 1 การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้ประกอบการใหม่ ส่วนที่ 2 การสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้ประกอบการใหม่ ส่วนที่ 3 การสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ และสรุปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา สื่อการฝึกอบรม การวัดและประเมินผล และเอกสารประกอบการฝึกอบรม การดำเนินการในตอนที่ 2 นี้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การร่างหลักสูตร ขั้นที่ 2 การตรวจสอบร่างหลักสูตร และขั้นที่ 3 การปรับปรุงหลักสูตรเพื่อนำไปทดลองใช้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยนำหลักสูตรไปฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ไปฝึกอบรมผู้สนใจเข้าร่วมโครงการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา วิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ผู้บริหารและหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจรมีความตระหนักและให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของหลักสูตร โดยมีการทดสอบวัดความรู้ ทั้งก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร ตลอดจนประเมินสมรรถนะตลอดการฝึกอบรม รวมทั้งการติดตามผลหลังจากการฝึกอบรมประมาณ 1 เดือน

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการนำผลที่ได้จากการทดลองใช้หลักสูตรมาประเมิน และปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	แปลความหมาย
1. ความรู้เกี่ยวกับการวางแผน	4.52	0.74	มากที่สุด
2. ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการตลาด	4.30	0.81	มาก
3. ทักษะในการบริหารจัดการ	4.51	0.65	มากที่สุด
4. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ	4.24	0.86	มาก
5. ความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ	4.66	0.62	มากที่สุด
6. ความเชื่อมั่นในตนเอง	4.20	0.89	มาก
7. จริยธรรมและจรรยาบรรณในการประกอบธุรกิจ	4.61	0.62	มากที่สุด
โดยรวม	4.43	0.78	มาก

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับประเด็นความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร พบว่า

2.1 หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นทั้ง 7 เรื่อง ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 7 หัวข้อ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3) หลักการของหลักสูตร 4) โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร 5) กิจกรรมในการฝึกอบรม 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 7) การวัดและประเมินผล

2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	SD	แปลความหมาย
1. ปัญหาและความสำคัญของหลักสูตร	4.61	0.34	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.47	0.38	มาก
3. หลักการของหลักสูตร	4.53	0.43	มากที่สุด
4. เนื้อหาของหลักสูตร	4.52	0.41	มากที่สุด
5. กิจกรรมการฝึกอบรม	4.48	0.41	มาก
6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้การอบรม	4.46	0.41	มาก
7. การวัดและประเมินผล	4.51	0.40	มากที่สุด
โดยรวม	4.51	0.25	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อร่างหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 ผลการศึกษาการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร ระหว่างการใช้หลักสูตร

ตารางที่ 4.3 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหลักสูตร ตามเกณฑ์ 80/80 โดยหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)

คนที่	คะแนนกระบวนการจากหลักสูตรฝึกอบรม	คะแนนทดสอบหลังการฝึกอบรม
	470 คะแนน	30 คะแนน
รวม	11,345	721
$\bar{x}$	378.17	24.03
SD	14.01	2.58
ร้อยละ	80.46	80.11

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2) ของ หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 80.46/80.11 ผ่านเกณฑ์ 80/80

ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	SD	แปลความหมาย
1. ด้านเนื้อหาในการฝึกอบรม	4.55	0.30	มากที่สุด
2. ด้านความสามารถของวิทยากร	4.41	0.25	มาก
3. ด้านการดำเนินการฝึกอบรม	4.33	0.24	มาก
4. ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม	4.37	0.48	มาก
โดยรวม	4.41	0.17	มาก

2.4 ผลการติดตามการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร หลังการใช้หลักสูตรอบรม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way Repeated Measure ANOVA) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลที่ได้ปรากฏดังตารางที่ 4.5 ถึง 4.8

ตารางที่ 4.5 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนทดสอบวัดความรู้การเป็นผู้ประกอบการใหม่ ก่อนการอบรม หลังการอบรม และติดตามผล

ระยะเวลา	กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	SD	Skewness	Kurtosis
ก่อนการอบรม	30	12.50	2.58	0.328	-.354
หลังการอบรม	30	24.03	4.85	-.443	-1.005
ติดตามผล	30	24.17	4.08	-.351	-.860

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยการทดสอบก่อนการอบรม เท่ากับ 12.50 หลังการอบรม เท่ากับ 24.03 และจากการติดตามผลหลังการฝึกอบรม เท่ากับ 24.17 โดยมีการแจกแจงเข้าใกล้โค้งปกติ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทดสอบวัดความรู้การเป็นผู้ประกอบการใหม่ ก่อนการอบรม หลังการอบรม และติดตามผล โดยได้แสดงตารางสถิติ Mauchly's Test of Sphericity^b ก่อนพิจารณาอ่านค่าสถิติของการวิเคราะห์ความแปรปรวน ดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดง Mauchly's Test of Sphericity^b

Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx. Chi-Square	df	Sig.	Epsilon ^a		
					Greenhouse- Geisser	Huynh- Feldt	Lower- bound
time	.397	25.863	2	.000	.624	.638	.500

จากตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรที่มีการวัดซ้ำและตัวแปรต่างกลุ่ม มีข้อตกลงเกี่ยวกับตัวแปรวัดซ้ำว่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าที่วัดซ้ำ (pre-post-follow up) จะต้องมีความเท่ากันโดยการทดสอบด้วย Mauchly's Test of Sphericity ซึ่งพบว่าได้ค่า Mauchly's W เป็น .397 ค่า $p = .000$ ซึ่งบ่งชี้ว่า สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนในระยะ ก่อนการอบรม หลังการอบรม และติดตามผล มีค่าไม่เท่ากันจึงจำเป็นต้องปรับค่า df ของการทดสอบ (Coakes & Steed, 2001, p. 108) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะปรับค่า df โดยใช้วิธีของ Greenhouse-geisser Epsilon ซึ่งเป็นค่าที่ใช้ได้ (Leech, Barrett, & Morgan, 2005, p. 153) ดังผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนทดสอบวัดความรู้การเป็นผู้ประกอบการใหม่ ก่อนการอบรม หลังการอบรม และติดตามผล ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated Measure ANOVA) ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
ภายในกลุ่ม					
ช่วงเวลา	2691.467	2	2157.141	168.994	<.001
ความคลาดเคลื่อน	461.867	58	7.963		

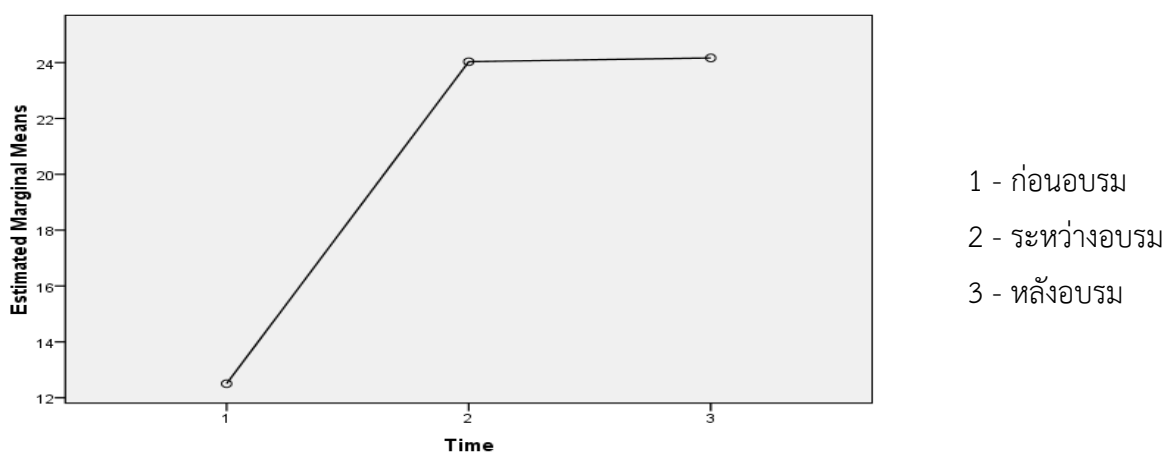
เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้การเป็นผู้ประกอบการใหม่ระหว่างก่อนการอบรมกับหลังการอบรมพบว่า ก่อนเข้าอบรมมีคะแนนเฉลี่ย 12.50 หลังเข้าอบรมมีคะแนนเฉลี่ย 24.03 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเข้าอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้การเป็นผู้ประกอบการใหม่ระหว่างก่อนการอบรมกับการติดตามผล พบว่า คะแนนเฉลี่ยการติดตามผลเพิ่มขึ้นเป็น 24.17 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเข้าอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < .05$) และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้การเป็นผู้ประกอบการใหม่ระหว่างหลังการอบรมกับการติดตามผล พบว่า คะแนนเฉลี่ยมีค่าไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.8 และภาพที่ 4.1

ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยระหว่างคะแนนทดสอบก่อนการฝึกอบรม หลังการฝึกอบรม และการติดตามผลหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยวิธี Bonferroni ($n = 30$)

การทดสอบ	$\bar{x}$	SD	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	P-value
ก่อนอบรม (O_1)	12.50	4.87	11.53	.000*
หลังอบรม (O_2)	24.03	2.58		
ก่อนอบรม (O_1)	12.50	4.87	11.67	.000*
ติดตามผล (O_3)	24.17	4.08		
หลังอบรม (O_2)	24.03	2.58	0.14	1.000
ติดตามผล (O_3)	24.17	4.08		

หมายเหตุ * $p < .05$

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้เข้าฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังการฝึกอบรม (O_2) และการติดตามผลหลังการฝึกอบรม (O_3) สูงกว่าก่อนเข้าอบรม (O_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังการฝึกอบรม (O_2) และการติดตามผลหลังการฝึกอบรม (O_3) ไม่แตกต่างกัน แสดงว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทำให้ผู้เข้าฝึกอบรมมีความคงทนในการเรียนรู้

ภาพที่ 4.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างคะแนนทดสอบก่อนการฝึกอบรม หลังการฝึกอบรม และการติดตามผลหลังการฝึกอบรมของผู้เข้าอบรม

3. ผลการศึกษาการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	$\bar{x}$	SD	แปลความหมาย
1. ด้านความเป็นประโยชน์	4.55	0.25	มากที่สุด
2. ด้านความเป็นไปได้	4.45	0.30	มาก
3. ด้านความเหมาะสม	4.50	0.28	มาก
4. ด้านความถูกต้อง	4.58	0.23	มากที่สุด
โดยรวม	4.52	0.11	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผลการประเมินการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ เพื่อรับรองหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความถูกต้อง รองลงมา ได้แก่ ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลตามข้อค้นพบที่เกิดขึ้นจากการวิจัย ดังนี้

1. หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจรที่พัฒนาขึ้น โดยขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็น เพื่อกำหนดข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น และต้องการในการสร้างหลักสูตร ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ซึ่งการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งผู้วิจัยนำหลักสูตรไปฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ไปใช้อบรมผู้สนใจเข้าร่วมโครงการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา วิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ผู้บริหารและหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจรมีความตระหนักและให้ความร่วมมือในการฝึกอบรม เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของหลักสูตร โดยมีการทดสอบวัดความรู้ และเจตคติ ทั้งก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร ตลอดจนประเมินสมรรถนะตลอดการฝึกอบรม รวมทั้งการติดตามผลหลังจากการฝึกอบรมประมาณ 1 เดือน มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 80.46/80.11 ก่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์สู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่

ของผู้เรียนอาชีวศึกษา มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงและรับรองหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการนำผลที่ได้จากการทดลองใช้หลักสูตรมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานศูนย์บ่มเพาะ และกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ประเมินเพื่อทำการรับรองหลักสูตรว่าพร้อมที่จะนำไปใช้ต่อไป โดยเป็นหลักสูตรที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียนอาชีวศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของทาบ (Taba, 1962) ที่เสนอว่าการพัฒนาหลักสูตรเป็นงานที่ต้องการการจัดลำดับความคิดให้เป็นระเบียบ และในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร จะต้องพิจารณาทั้งลำดับในการวางแผนงานและวิธีการที่จะทำงานให้สำเร็จ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนทร งามนก (2549) ที่ได้ศึกษาการสร้างหลักสูตร และหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มอำนาจในการทำงานเพื่อพัฒนาสมรรถนะของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการประเมินสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน และด้านบุคลิก ลักษณะในการปฏิบัติงานหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตร และเมื่อพิจารณาร้อยละของผลต่างของคะแนนการประเมินสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน และด้านบุคลิกลักษณะในการปฏิบัติงาน พบว่า คะแนนหลังการทดลองมากกว่าคะแนนก่อนการทดลองสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาย หาญณรงค์ (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำแบบทีมของผู้บริหารในสถานประกอบการ ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรการฝึกอบรมภาวะผู้นำแบบทีมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ สามารถพัฒนากลุ่มเป้าหมายของการวิจัย ด้านความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบทีม และเจตคติต่อภาวะผู้นำแบบทีมสูงขึ้นทุกคน โดยมีคะแนนพัฒนาการอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด สำหรับด้านทักษะภาวะผู้นำแบบทีม พบว่า อยู่ในระดับมาก หลักจากการติดตามผลการฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 1 เดือน คะแนนทั้งสามส่วนลดลงเล็กน้อย แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรการฝึกอบรมในระดับมาก

2. ผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้สามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการใน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความรู้เกี่ยวกับการประกอบการ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการวางแผน ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการตลาด 2) ทักษะการประกอบการ ได้แก่ ความสามารถในการบริหารจัดการ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และ 3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการ ได้แก่ ความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ ความเชื่อมั่นในตนเอง จริยธรรมและจรรยาบรรณในการประกอบธุรกิจ ซึ่งประเมินได้จากแบบทดสอบ ใบงาน และการจัดทำแผนธุรกิจของผู้เข้ารับการอบรม ที่แสดงให้เห็นถึงการนำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาใช้ในการวางแผนทำธุรกิจ กำหนดส่วนประสมทางการตลาด จัดโครงสร้างในการบริหารงาน มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการทำธุรกิจ ด้วยความตั้งใจที่ประกอบธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ อย่างไม่ย่อท้อ และความมั่นใจในความสามารถของตนเองที่สามารถนำพาธุรกิจไปสู่การประสบความสำเร็จ โดยไม่เอาเปรียบผู้บริโภคร สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2559) ที่ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จไว้ว่า ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จต้องมีการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอในเรื่องความรู้ใหม่ ๆ และทักษะใหม่ ๆ ที่จะป็นประโยชน์ต่อธุรกิจทั้งในปัจจุบัน และในอนาคต มุ่งมั่นในความ สำเร็จทำแผนธุรกิจเป็น มีความสามารถ

ในการบริหาร และแนวคิดของ เพ็ญศรี เลิศเกียรติวิหา (2556) ที่กล่าวว่าคุณสมบัติของผู้ประกอบการถือเป็นส่วนสำคัญในการปรับใช้ต่อยอดธุรกิจ และเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการทำกิจการของบุคคลนั้น ๆ ได้ดี ซึ่งการที่จะเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องมีความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ มีแผนงานที่เป็นระบบ หรือเรียกว่า แผนธุรกิจ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประจักษ์ ปฏิทัศน์, นิพา ศรีธรรมย์ และวรกมล วิเศษศรี (2556) ที่ได้ศึกษา สมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการกับการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านพฤติกรรมกรเป็นผู้ประกอบการจะต้องรักษาจริยบรรณวิชาชีพของตน กล้าเผชิญปัญหา และมีความกระตือรือร้น และสมรรถนะด้านแรงจูงใจการเป็นผู้ประกอบการจะต้องมุ่งสร้างความสำเร็จให้กิจการงานของตน และต้องการความสำเร็จ และนอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ชญาภัทร ก่ออารีโย (2557) ที่ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง ประกอบด้วย 5 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ 2) ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และการพัฒนาตนเอง 3) การจัดทำแผนวิสาหกิจชุมชน 4) การสื่อสารและการประสานงาน และ 5) คุณธรรมจริยธรรม

3. ผลการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจรที่พัฒนาขึ้น มีค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังการฝึกอบรม (O_2) และการติดตามผลหลังการฝึกอบรม (O_3) สูงกว่าก่อนเข้าอบรม (O_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังการฝึกอบรม (O_2) และการติดตามผลหลังการฝึกอบรม (O_3) ไม่แตกต่างกัน แสดงว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทำให้ผู้เข้าฝึกอบรมมีความคงทนในการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาย หาญณรงค์ (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำแบบทีมของผู้บริหารในสถานประกอบการ ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรการฝึกอบรมภาวะผู้นำแบบทีมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ สามารถพัฒนากลุ่มเป้าหมายของการวิจัย ด้านความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบทีม และเจตคติต่อภาวะผู้นำแบบทีมสูงขึ้นทุกคน โดยมีคะแนนพัฒนาการอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด สำหรับด้านทักษะภาวะผู้นำแบบทีม พบว่า อยู่ในระดับมาก หลังจากการติดตามผลการฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 1 เดือน คะแนนทั้งสามส่วนลดลงเล็กน้อย แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก

4. ปัจจัยที่ทำให้หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร สามารถใช้ในการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา เกิดจากการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเกิดจากการศึกษาองค์ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมนำมาใช้ในการร่างหลักสูตร ที่นำมาให้ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินคุณภาพ ก่อนการทดลองใช้ รวมทั้งผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร หัวหน้างานศูนย์บ่มเพาะในสถานศึกษา และผู้มีส่วนร่วมในการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า ด้านความถูกต้องและด้านความเป็นประโยชน์ของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยคะแนนการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ได้เล็งเห็นความสำคัญของหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ที่ตอบสนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ประจักษ์ ปฏิทัศน์ และคณะ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการกับการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

พระนครเหนือสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเสนอแนะให้มีการส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการให้นักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ โดยสอดแทรกเป็นส่วนหนึ่งของตัวชี้วัดการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนทุกกระบวนวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ควบคู่กับการกิจกรรมนอกเวลาเรียน เพื่อกระตุ้นนักศึกษาทุกสาขาวิชาให้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ เป็นคนที่คิดเป็น ทำเป็น และตระหนักที่จะรับผิดชอบต่อการพยายามสร้างผลงานที่ประสบความสำเร็จสูงสุด ไม่ว่าจะประกอบอาชีพเป็นพนักงานหรือเป็นผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) การนำหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปใช้ยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนสู่ผู้ประกอบการใหม่ และประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ควรดำเนินการโดยเน้นการจัดทำแผนธุรกิจ ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงสมรรถนะผู้ประกอบการทั้ง 3 ด้าน ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ทักษะ หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2) การนำหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ไปใช้ในหน่วยงานอื่น ควรปรับปรุงองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น กิจกรรมในการฝึกอบรม และการวัดผลประเมินผลให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร กับรูปแบบการฝึกอบรมอื่น ๆ

2) ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร ด้วยการจำลองสถานการณ์ (simulation) ผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

บรรณานุกรม

ชญาภัทร์ กี่อารีโย. (2557). *รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง*.

วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมและทรัพยากรมนุษย์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ชนินทร์ ชุนพันธ์รักษ์. (2541). *การจัดการธุรกิจขนาดย่อม*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายเอกสารตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

ชาย หาญณรงค์. (2557). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำแบบทีมของผู้บริหารในสถานประกอบการ*.

ดุสิตบัณฑิตปรัชญาดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ไทยรัฐออนไลน์. (2559). *SME ไทยแลนด์ 4.0 ดิดาวุธไร้เทียมทาน* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก

<http://www.thairath.co.th/content/644179> [2559, 1 มกราคม].

- ประจักษ์ ปฏิทัศน์, นิพา ศรีวะรมย์ และวรกมล วิเศษศรี. (2556). **สมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการกับการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน**. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- เพ็ญศรี เลิศเกียรติวิทยา. (2556). **การเป็นผู้ประกอบการ**. กรุงเทพฯ: เอมพันธ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2559). **หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship)**. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ.
- สุเมธ งามกนก. (2549). **หลักสูตรฝึกอบรมเพิ่มอำนาจในการทำงานเพื่อพัฒนาสมรรถนะของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน กระทรวงศึกษาธิการ**. ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- Coakes, S. J., & Steel, L. G. (2001). *SPSS: Analysis Without Anguish Version 11.0 for Windows*. Brisbane, Australia: John Wiley & Sons.
- Leech, N. L., Barrett, K. C., & Morgan, G. A. (2005). *SPSS for intermediate statistics: Use and interpretation* (2nd ed.). Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace & World.

ขั้นตอนการนำส่งบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์

1. บทความมีเนื้อหาสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีความยาวประมาณ 10-13 หน้ากระดาษ A4 พิมพ์ตัวอักษร TH SarabunPSK หรือ TH Sarabun New ขนาด 16 พอยต์

2. รูปแบบ

2.1 บทความวิชาการ

- ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่)
- ชื่อผู้เขียน (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) และ e-Mail address
- บทคัดย่อ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) พร้อมคำสำคัญอย่างน้อย 2 คำ
- บทนำ
- วัตถุประสงค์
- เนื้อหา
- บทสรุป
- ข้อเสนอแนะ
- บรรณานุกรม (บรรณานุกรม และการอ้างอิงในเนื้อหา ใช้รูปแบบของมหาวิทยาลัยศรีปทุม)

2.2 บทความวิจัย

- ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่)
- ชื่อผู้เขียน (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) และ e-Mail address
- บทคัดย่อ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) พร้อมคำสำคัญอย่างน้อย 2 คำ
- บทนำ
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)
- ขอบเขตของการวิจัย (ถ้ามี)
- วิธีดำเนินการวิจัย
- ผลการวิจัย
- อภิปรายผล
- ข้อเสนอแนะ
- บรรณานุกรม (บรรณานุกรม และการอ้างอิงในเนื้อหา ใช้รูปแบบของมหาวิทยาลัยศรีปทุม)

3. วิธีการส่งต้นฉบับ

3.1 วารสารสหศาสตร์ศรีปทุม ชลบุรี ออกปีละ 3 ฉบับ ราย 4 เดือน (มกราคม-เมษายน, พฤษภาคม-สิงหาคม และกันยายน-ธันวาคม)

3.2 ส่งต้นฉบับผ่านระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ThaiJO) ของวารสารสหศาสตร์ศรีปทุม ชลบุรี
<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/ISCJ/index>

3.3 ชำระเงิน บทความภาษาไทย จำนวน 2,500 บาท (สองพันห้าร้อยบาทถ้วน) และบทความภาษาอังกฤษ จำนวน 3,500 บาท (สามพันห้าร้อยบาทถ้วน) โดยจะแจ้งกลับทาง e-mail ไปยังท่านพร้อมส่งแบบฟอร์มใบขอรับลงวารสารสหศาสตร์ศรีปทุม ชลบุรี ให้กรอกเพื่อเป็นหลักฐานในการชำระเงินค่าดำเนินการ (หลังจากที่ท่านได้ดำเนินการตามข้อที่ 3.2 ประมาณ 1-2 สัปดาห์) และทำการโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาชลบุรี (ชื่อ และเลขที่บัญชี จะแจ้งให้ทราบทาง e-mail) ทั้งนี้ขอให้ส่งเอกสารการโอนเงิน (ใบขอรับลงวารสารฯ ที่กรอกข้อมูลครบถ้วน พร้อมสำเนาใบโอนเงินเข้าบัญชี) กลับมาที่ e-mail: iscjournal@chonburi.spu.ac.th ภายใน 1 สัปดาห์ หลังจากได้รับแจ้งแล้ว

หมายเหตุ: สอบถามรายละเอียดได้ที่ สำนักงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรม 03-814-6123 ต่อ 2506 หรือ e-mail: iscjournal@chonburi.spu.ac.th

ตัวอย่างบรรณานุกรม

- จรัส สุวรรณเวลา. (2553). *จุดด้อยบนทางสู่ธรรมภิบาล บทบาทของบอร์ดองค์การมหาชน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจษฎา มินศิริ. (2551, 20 มีนาคม). รองกรรมการผู้จัดการ บริษัท บัณฑิต เซ็นเตอร์ จำกัด. สัมภาษณ์.
- ธิดา มุติกุล. (2549). *ความพึงพอใจของบุคลากรและนักศึกษาที่มีต่องานอาคารสถานที่มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการบริหารงานบุคคล, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี.
- บุญเสริม บุญเจริญผล. (2553). *จิตพี อะไรกันนักหนา* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.jobpub.com/articles/showarticle.asp?id=630> [2554, 9 ตุลาคม].
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2533). ระบบตลาดเสรีและปัญหาประชาธิปไตย. ใน ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และบุษบา คุราศิริพันธ์ (บรรณาธิการ), *เปรสตรอยก้า: จุดเปลี่ยนของเศรษฐกิจการเมืองไทย* (หน้า 77-118). กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์.
- พนัส ทศนียานนท์, ธวัชชัย บุญยะโชติ และกมลทิพย์ คติการ. (2539). หลักพื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม. ใน *เอกสารสอนชุดวิชา กฎหมายสิ่งแวดล้อม หน่วยที่ 1-7* (หน้า 89-138). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฟิสค์, ปีเตอร์. (2553). *ลูกค้ายัจฉริยะ*. แปลจากเรื่อง Customer genius (วัฒนา มานะวิบูลย์, แปล). กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์.
- วงศ์เดือน ภาณุวัฒนากุล และสุรพงษ์ ยิ้มละมัย. (2553). อัตลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในเมืองหาดใหญ่. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่*, 2(1), หน้า 26-41.
- Davis, Beverly M. (2004). *The impact of leadership on employee motivation* (Online). Available: <http://www.lib.umi.com/digitaldissertations/gateway/fullcitation&abstract/AATMQ89924> [2005, May 27].

- Foster, Sharon L., & Cone, John D. (1986). Design and use of direct observation. In Anthony R. Ciminero, Karen S. Calhoun, & Henry E. Adams (Eds.), *Handbook of behavioral assessment* (2nd ed.) (pp. 253-324). New York, NY: Wiley.
- Huerta, de la Adriana. (2010). *Microfinance in rural and urban Thailand: Policies, social ties and successful performance*. Master Thesis of Economics, Department of Economics University of Chicago.
- Morgan, Nigel, Pritchard, Annette, & Pride, Roger. (2010). *Destination branding: Creating the unique destination proposition*. London, UK: Elsevier.
- Robinson, Peter (Ed.). (2009). *Operations management in the travel industry*. Cambridge MA: CAB International.